

Antwoordkernen 5 VWO 'De Wereld na 45' (de Koude Oorlog)

Antwoordkernen zijn vrijwel nooit volledige zinnen. Antwoordkernen geven alleen aan, wat er beslist in het antwoord moet staan.

De bedoeling is, dat je eerst zelf de antwoorden vindt/bedenkt. Daarna maak je er zelf goede **eigen** zinnen van. Pas achteraf controleer je, of je antwoord goed is. Vaak is het geen kwestie van goed of fout, maar van volledig of niet volledig.

Wat zijn de regels voor het maken en nakijken van opdrachten:

Indelen

1. **Voor** in het schrift komen de aantekeningen te staan en ook de uitwerkingen
2. **Achterin** het schrift komen de opdrachten te staan

Opdrachten:

3. Alle opdrachten moeten gemaakt worden. De antwoorden moeten in **HELE** zinnen uitgeschreven worden.
4. Je slaat steeds een regel over tussen de opdrachten.
5. Alle antwoorden moeten nagekeken worden:
 - a. Is een antwoord goed, dan zet je met **RODE** pen een voor de kantlijn.
 - b. Is een antwoord fout en je snapt *waarom* je antwoord fout is verbeter je met **RODE** pen.
 - c. Is een antwoord fout en je snapt *niet* waarom je antwoord fout is dan zet je met **RODE** pen een **?** voor de kantlijn. Dat moet je dus vragen in de les.

Soms komt er bij de antwoordkernen **xxx**: dat betekent: zo'n antwoord moet je helemaal zelf bedenken. Vaak gaat het dan om een eigen mening, of een eigen voorbeeld: zoiets kunnen we natuurlijk niet voor je bedenken.

→ betekent: de opdracht is geen vraag. Je moet alleen de opdracht lezen. De vraag komt dan daarna: zie bij opdracht 5 →; de vraag staat bij 5.1.

..... betekent, dat wat op de stippellijn moet, overgenomen moet worden uit het boek.

- de ondergang van de West-Europese koloniale mogendheden;
- het verschijnen van de Sovjet-Unie als perspectief

5.2 katalysator

6.1 GB en NL

6.2

GB: India-Pakistan

NL: Indonesië

7 **Kapitalisme:** particuliere eigendom, winstmaximalisatie, vrije markt

7.1 **Socialisme:** gemeenschapseigendom, productie naar behoefte, planeconomie

Opdrachten bij hoofdstuk 3

1. Xxx
 - 1.1. Xxx
 - 1.2. O.Europa/Balkan; veel etnische minderheden = onduidelijke staatsgrenzen
 - 1.3. Berlijn is enclave binnen Sovjetzone

2. **chauvinisme:** ziekelijke vaderlandsliefde; **isolationisme:** USA willen geen politieke bemoeienis met Europa
 - 2.1. USA willen democratie x vrije markt universeel maken onder USA-leiding
 - 2.2. Stalin: veiligheid
Churchill: British Empire redden
Roosevelt: collectieve veiligheid en internationale vrijhandel onder de hoede van een internationale organisatie van staten
 - 2.3. München-1938: conferentie sluit coalitie F x GB x I x D = tegen USSR ('*Lebensraum im Osten*' impliciet erkend)
 - 2.4. Een vijandige houding t.o.v. de Sovjet-Unie: de interventieoorlog (1918) en passiviteit t.o.v. Nazi-Duitsland met het verdrag van München (1938). Oost-Europese buurlanden kozen de kant van Nazi-Duitsland.
 - 2.5. Positie British Empire veilig stellen: USSR geen doortocht naar ijsvrije Middellandse Zee
 - 2.6. USA is ex-kolonie
 - 2.7. USA wil toegang tot wereldmarkt
 - 2.8. Formeel en materieel. F: Stalin ervaren, Truman en Attlee niet. M: Stalin beseft sterke positie (Rode Leger); USA: angst voor communisme; GB: dekolonisatie
 - 2.9. 1. Japan tot capitulatie dwingen; 2. USSR intimideren

3. →
 - 3.1. Baltische Staten, deel Finland, deel Roemenië, deel Tsjecho-Slowakije, deel Polen, deel Duitsland
 - 3.2. Tsjecho-Slowakije, Polen, Bulgarije, Roemenië, Hongarije, Albanië
 - 3.3. Oostenrijk, Joegoslavië
 - 3.4. veiligheid, denazificatie

4.
 - in vier bezettingszones; ook Berlijn ;
 - 'keten van vriendschappelijke staten' ;
 - Duitsland gedenezificeerd;
 - Oder en Neisse, de Sovjet-Unie het oostelijk deel van Polen.

5. →

- 5.1. WHO=gezondheid, FAO=landbouw, voedsel, UNESCO=cultuur, onderwijs, UNICEF=kinderfonds, IMF=economie (monetaire fonds)
- 5.2. xxx
- 5.3. 5 permanente leden = grote mogendheden kunnen met vetorecht hun eigen doen en laten buiten schot houden
- 5.4. Japan, Duitsland
- 5.5. nederlaag WO2 (haat/wantrouwen, publieke opinie)

Opdrachten bij hoofdstuk 4

- 1. **Koude Oorlog:** de economische, politieke, militaire en psychologische spanningen tussen de VSA (en bondgenoten) en de SU (en bondgenoten), zonder echte (hete!) oorlog
 - 1.1. →
- 2. Oktoberrevolutie
 - 2.1. Toename van macht en prestige Sovjet-Unie
- 3. USA x GB in strijd tegen communisme; F x D vormen derde macht naast de USA en tegenover USSR
 - 3.1. leidende rol USA
 - 3.2. Europa naast USA
 - 3.3. Special relationship (o.a. om koloniën te beschermen)
- 4. →
 - 4.1. Roosevelt: bipolaire wereld positief met USSR naast USA op basis Atlantic Charter
Truman: bipolaire wereld negatief met USSR tegenover USA
 - 4.2. Expansie USSR in Oost-Europa; Duitsland en Japan verslagen
- 5. →
 - 5.1. Leertekst: Truman-doctrine en financieel-economisch en politiek
 - 5.2. In eerste instantie (impliceert in tweede instantie)
 - 5.3. Na Truman-doctrine Marshall-plan en containment (=eerste en tweede instantie)
- 6. Bestrijding communisme en ondersteuning USA-economie
 - 6.1. Steun via OEES op voorwaarde van vrije markt en besteding in USA
 - 6.2. Marshall-hulp bevestigt kapitalisme
 - 6.3. COMECON
 - 6.4. IJzeren gordijn (deling Europa, tegenstelling verscherpt)
 - 6.5. Wil USSR ijzeren gordijn (ja of nee)?
 - 6.6. Joegoslavië
 - 6.7. vijandschap Joegoslavië-USSR (spanningen in communisme)
 - 6.8. xxx
- 7. Atoombom
 - 7.1. Containment
 - 7.2. NAVO, CENVO (Bagdad-pact), ZOAVO
 - 7.3. Noordelijke IJSZEE, Noordzee, Oostzee, Middellandse Zee, Caraïbische Zee
 - 7.4. Turkije
 - 7.5. Pakistan
 - 7.6. GB, Fr
 - 7.7. Spanningen tussen onafhankelijke landen en ex-kolonisator verzwakken bondgenootschap intern

7.8. Rol in 2-de WO

8. →

8.1. Uitweg tussen twee tegenpolen USA en USSR

8.2. India ingeklemd tussen CENVO en ZOAVO-landen, met USSR en China (communistisch) in noorden. N.B. Pakistan heeft gekozen voor USA, dus.....

8.3. Midden-Oosten (NAVO-CENVO); Zuidoost-Azië (CENVO-ZOAVO)

9. xxx

9.1. Europese integratie (F x D naast USA, tegenover USSR)

9.2. xxx

Opdrachten bij hoofdstuk 5

1. USA: herstel Duitsland (Marshall-plan); USSR: Duitsland straffen (herstelbetalingen)

1.1 USA: D nodig voor economie en tegen communisme USSR: D nodig voor economie en tegen kapitalisme

2. Blokkade van Berlijn maakt einde aan gezamenlijke aanpak overwinnaars van D. Gevolg definitieve deling van Duitsland

2.1 BRD (West-Duitsland) en DDR (Oost-Duitsland)

3. Ulbricht (DDR): voor Sovjet-communisme = integratie met Oostblok. Vereniging van Duitsland om positie van kapitalisme te verzwakken.

Adenauer (BRD): voor westerse economie en politiek. Deling van Duitsland om communisme tegen te houden

4. →

4.1 →

4.2 →

5. F x D vormen derde macht naast de USA en tegenover USSR.

GB 'with Europe, not of Europe' (maar special relationship)

6. Positief: OEES dwingt tot samenwerking. Negatief: van bovenaf en van buitenaf

6.1 →

6.2 inwoners van verschillende nationale achtergrond, toch tegenstellingen overbrugd. Een economische markt basis voor wereldheerschappij.

6.3

Cartoon 1	Cartoon 2
Samenwerking voor Amerikaans economisch gewin	Samenwerking om Europa van communistische chaos te redden
USSR	USA
USA-leiding (vrijheidsbeeld met dollar en atoombom) Heren in kapitalistenpak	USA-congres als dokter Communisme als kwaadaardige ziekte (gier x gif)

7. basisgrondstoffen voor zware industrie (met name voor bewapening)

- 8.
1.	supranationaal	versus	intergouvernementeel
2.	integraal	versus	sectorieel
3.	maximaal	versus	minimaal
- Atlantisch (x USA) versus Europees (minus USA)

Opdrachten bij hoofdstuk 6

1. Oost: communistische wereld; West: kapitalistische wereld; Noord: rijke landen; Zuid: ontwikkelingslanden
 - 1.1. West = Eerste Wereld; Oost= Tweede Wereld; Zuid= ontwikkelingslanden; Noord= Eerste + Tweede Wereld.
2. anti-kolonialisme = anti-imperialisme = anti-kapitalisme (dus pro-communisme)
 - 2.1. uitbreiding communisme (politiek) 2. gevaar voor grondstoffen (economisch)
 - 2.2. Derde Wereld speelbal in Koude Oorlog
 - 2.3. Niet-Gebonden Landen

3.

Kapitalisme	socialisme
imperialisme	communisme
Vrije markt	staat
concurrentie	planeconomie
liberalisme	

4. →
 - 4.1. Systeem van politieke en economische invloedssfeer vestigen en /of verdedigen c.q. uitbreiden
 - 4.2. Palestijnen en Israëliërs zijn marionetten van supermachten
5. →
 - 5.1. NAVO, CENVO, ZOAVO
 - 5.2. OAS →
 - 5.3. →
 - 5.4. Com. China, Korea, Vietnam, Laos, Cambodja, Cuba
 - 5.5. ZOAVO, ZOAVO, ZOAVO, ZOAVO, OAS: Zuidoost-Azië
 - 5.6. politiek: Indonesië dominosteen voor communisme; economisch: Indonesië grondstofrijk
 - 5.7. →
 - 5.8. USA hebben apartheidsregime nodig tegen communisme
USA kunnen nu apartheidsregime laten vallen
 - 5.9. → Opm. in de bibliotheek staan een paar exemplaren van deze film. Je zou met een aantal uit de klas kunnen afspreken om samen de film te bekijken.
6. →
 - 6.1. = Midden-Oosten; 2 = Indonesië; 3 = Nigeria; 4 = Venezuela; 5 =Libië
 - 6.2. Europa, Noord-Amerika, Japan
 - 6.3. USA garanderen olietoevoer

Opdrachten bij hoofdstuk 6.1

- 7. →
- 8. Roll back
 - 8.1 xxx
 - 8.2 xxx
- 9. Beïnvloeding / vijandbeeld kweken
 - 9.1 →
 - 9.2 Amerikaan, omdat.....
 - 9.3 Communisme is gevaarlijk, want
 - 9.4 Onderdeel van de propaganda in de Koude Oorlog /tegenstelling Oost – West.
 - 9.5 Xxx
- 10 →
 - 10.1 Amerikaanse troepen. VS waren verantwoordelijke voor het gooien van dit ´smerige wapen´.
 - 10.2 Gevolgen
 - 10.3 Meer napalm dan in Vietnam en de gevolgen waren nog erger, omdat Korea dichter bevolkt was dan Vietnam. Maar dat is onbekend, want over de Korea-oorlog is niet veel bekend bij het grote publiek.

Opdrachten bij hoofdstuk 6.2

- 11 Einde van de koloniale status van Vietnam, VS raken nemen bemoeienis met Vietnam over.
 - 11.1 Koude Oorlog, want
- 12 →
 - 12.1 1. = evacuatie ; 2 = dropping; 3 = Agent Orange; 4 = napalm
 - 12.2 Xxx
- 13 →
 - 13.1 Militaire overmacht
- 14 →
 - 14.1 Vietcong
 - 14.2 Het dorp en de meeste inwoners, vrouwen, kinderen en oude mensen
- 15 Xxx. Opm. Voor welk dilemma stond Johnson?
- 16 Vietnamisering, dat hield in
 - 16.1 Geen gezichtsverlies, dat was belangrijk want.....
 - 16.2 Driehoeksdiplomatie
- 17 Zeer grote en belangrijke rol, want de oorlogsverslaggevers stonden letterlijk met hun neus op de gebeurtenissen in Vietnam tijdens de Vietnamoorlog. Zij informeerden het Amerikaanse volk en de burgers van de bondgenoten.
 - 17.1 Xxx
- 18 Via de nationale sport in China, pingpong, zou de relatie met China tot stond gebracht kunnen worden en daarmee de SU uitgedaagd om mee te doen met beide om niet buiten spel te komen staan.

Opdrachten bij hoofdstuk 6.3

19. Imperialisme
- 19.1 factorij

20. →
- 20.1 - noord (stedelijk) – midden/zuid (platteland) tegenstelling
- 'buitenlandse' etnische verzetsbeweging (voorkeur van VS) – marxistische verzetsbeweging

21. VS financiële steun en militaire steun van Zuid-Afrika voor UNITA en SU logistieke steun en militaire steun van Cuba voor MPLA partij.

22. Vorst: 1946- 1961: opbouw geopolitiek systeem en bewapening
Dooi: 1961- 1979: handhaving geopol. Systeem, wapenbeheersing, interne spanningen
Einde: 1979- 1991: herstel USA, crisis USSR

Conclusie . Na 1960 is het gedaan met het unipolaire leiderschap in de communistische wereld. Moskou en Peking leiden rivaliserende communistische blokken.

Voor een aantal Oost-Europese communistische partijen schiep dit kansen om zich aan de invloed van Moskou te onttrekken. Albanië kiest partij voor MaoZedong, terwijl Roemenië onder Ceaucescu een eigen koers uitstippelt.

In West-Europa ontwikkelt zich het eurocommunisme. Dit slaat op het streven van een aantal communistische partijen in kapitalistisch Europa om een eigen weg naar het socialisme te ontwikkelen. Het Sovjetmodel wordt als een product van de Russische geschiedenis beschouwd en niet per se het ideaal voor andere communistische partijen.

De diepe verdeeldheid in de communistische wereld heeft tot de jaren tachtig slechts geringe effecten. Want ook de Verenigde Staten van Amerika krijgen te maken met tegenstellingen in eigen kring.

Spanningen tussen de VS en de westerse bondgenoten waren er intussen wel. Dikwijls kwamen die voort uit de verschillende benadering van het vraagstuk van dekolonisatie. Het Atlantische Charter van 1941 had aan duidelijkheid niets te wensen overgelaten. Het bevestigde de antikolonialistische traditie van de VS: de eerste natie die zich had bevrijd van het (Britse nog wel!) koloniale juk.

Schoorvoetend hadden de Europese koloniale mogendheden zich neergelegd bij de nieuwe realiteit. Maar niet van harte. Groot-Brittannië had weliswaar toegestemd in de dekolonisatie van Brits-Indië, maar het Gemenebest (The British Commonwealth) moest duidelijker gaan functioneren als een neokoloniale constructie nu er ook 'niet-blanke lidstaten' werden opgenomen.

Tegelijk maakten de Britten handig gebruik van de omstandigheid, dat de VS niet direct over de gehele aardbol hun militaire en economische macht hadden kunnen vestigen.

Noodgedwongen moesten de Amerikanen zich her en der verlaten op Britse hulp. Dat gold met name in het Midden-Oosten, waar zich de strategische oliebronnen van het westen bevinden.

- 22.1 →
- 22.2 derde wereld
- 22.3 22.1 geschreven; secundair; informatief, standplaatsgebondenheid +/-; representatief voor Koude Oorlog.
22.2 geschreven; secundair; objectief (controleerbaar), standplaatsgebondenheid -; representatief voor Koude Oorlog

Opdracht bij hoofdstuk 7

1. Het antwoord is niet eenduidig. Gematigd nationalisme bleek toegestaan, zoals in Polen. Tito, Joegoslavië, werd teruggehaald als verloren zoon. Maar de Hongaarse Opstand in 1956 werd door het Rode Leger meedogenloos neergeslagen, vooral omdat de leiders van de Hongaarse Opstand zich verbonden hadden met anticommunistische krachten.
 - 1.1 xxx
2. Het westen kon binnen afzienbare tijd worden ingehaald.
3. Geen ingrijpen door VS, dus neerleggen bij de verdeling van Oost- en West-Europa van dat moment.
 - 3.1 Vraag vanuit Hongarije om hulp paste bij de uitspraak dat de VS het op zou nemen voor elk land dat wel strijden voor vrijheid en democratie.
4. →
 - 4.1. Het communisme van bovenaf opgelegd en de ondergeschiktheid aan Moskou.
 - 4.2. Derde wereldoorlog
 - 4.3. Xxx
5. Verontwaardiging, bestorming Felix Meritis
 - 5.1. Radio
 - 5.2. Massamedia

Opdrachten bij hoofdstuk 7.2

6. Speech: ich bin ein Berliner
7. →
 - 7.1. Nee, want....
 - 7.2. In praktijk geen inspanning van de VS voor het verzekeren van vrijheid.
8. →
 - 8.1. Xxx

Opdrachten bij hoofdstuk 8

1. Xxx
 - 1.1. Geen consumptiemaatschappij

Opdrachten bij hoofdstuk 8.1

2. Recessie, schaarste → onrust onderdrukt door (geheime) politie
3. Socialisme met een menselijk gezicht
 - 3.1. Xxx
 - 3.2. Toestemming vanuit Moskou voor democratische hervormingen en vrije pers.
 - 3.3. Xxx
 - 3.4. Xxx
4. Praagse Lente: nationaal communisme, binnen het Warschaupact
Hongaarse Opstand: vrijheid, anticommunisme uit Warschaupact
5. →
 - 5.1. Andere Oost-Europese landen
 - 5.2. Zon = Stalin + hamer en sikkel aan de galgen

- 5.3. Centraal staat Dubcek
- 5.4. Negatief, zie de strop om de nek van de Oost-Europese leiders

Opdrachten bij hoofdstuk 8.2

- 6. Balance of Terror kon verstoord raken, zie Cubacrisis
- 6.1. Cubacrisis toonde aan dat de Balance of Terror juist ook kon leiden tot een dreiging van de derde wereldoorlog, waarbij atoomwapens een grote rol zouden gaan spelen.
- 7. Salt I
- 7.1. Xxx
- 7.2. Breznev en Nixon
- 7.3. Xxx
- 8. Macht van het kwaad
- 8.1. Raketten

- 9. Kruisraketten
- 9.1. Plaatsing

- 10. →
- 10.1. Zie werking neutronenbron
- 10.2. Angst voor atoomoorlog
- 10.3. De toon
- 10.4. Ten tijde van Reagan
- 10.5. Pacifisme en kritiek op VS
- 10.6. Pacifisme
- 10.7. Kruis op de raket op het hoofd. Men wil geen kruisraketten, omdat dat eventueel een oorlog in Europa dichterbij brengt!
- 10.8. Hollanditis

Opdrachten bij hoofdstuk 8.3

- 11. →
- 11.1. Oorlog in Afghanistan
- 11.2. Perestroika en glasnost. De Oost-Europese landen moesten op eigen benen gaan staan. De nadruk kwam te liggen op de interne hervormingen
- 11.3. Het uiteenvallen van de SU
- 12. →
- 12.1. Xxx
- 12.2. De twee kleintjes met de slaapmutsjes zijn de beide Duitslanden, een tweeling, die elk in een ander 'gezin' worden opgevoed. Het Oost-Duitse ventje wordt opgevoed door Stalin (SU) en het West-Duitse ventje door E,F, en VS. Negatief over de Duitse deling.
- 13. →
- 13.1. Speech van Kennedy en val van de muur
- 13.2. Bulldozer en tekst
- 13.3. Xxx
- 13.4. Xxx

Afrondend

- 14. Xxx
- 15. xxx